

חלק שלישי

ההקדמה והצג שפור זה שהתפר חליו אם יש בלנך תבונה רצו זה כי סתרי תורה שגלן
עתיק יומיה הנרלה בלמור המצוראים והגלויים לנעלי העיון והם היתקנים לפני
יי' הנה המעלים אותם שכרו עלום ואלו כי נמשך זה אחר קדור המליחות וישרו הנה קדור
התורה הם דרושים ומצוראים במופת אל החכמים אל המצני מחבר דבר ומה שגודע לי
זו עד שיהיה חזרו בלצדי אשר אי אפשר מצלעדי ירלה חזרה המורכב וזה כוון החכם
אל ההעדר אשר ישיגנו בהכרח וגם אי המעורר עורר לויתן על אשר ישיגנו ונעטיו של חש
כי הוא יסופנו עקב גם המוחללים אחרינו עד יחדש רוחו יצרחן וזה יהיה כבוד יי' לעולם
עם זה שיש חללי והקדמות עיוניות שהענין בן בלל ספק ירמוז זה כי אין בנאלל זולת
האל ית' ונעשו הנה זה שאלמר במרכבה הוא בהכרח על הנמלחות וחלוקותם ובאור אמתתם
כפי מה שהם והוא אמרו זה הענין הכבד והיקר הגדול אשר הוא יחד שהכל תלוי בו ועמוד
שהכל נשען עליו כי אין שם אחרה זולת אלו השלשה הנרלה וארל וארל יתנך
המראה ויאשר הרואה:

פרק א' כבר קדם לך בחלק השני שחלק הגרמים השמימיים אל מוספר ארבעה וכי דעת
הראשונים כולם שכדור נוגה וכוכב נמוך וכן השמש ודע זה והבינהו ואלו
כי הוא אשר נלטרך חליו בצלור המרכבה כי הנביאים ון הראשונים הם הניחו הבדורים
חמשה כדור הירח הקטן לנו בלל ספק וכדור השמש אשר למעלה ומנוו בהכרח וכדור החמשה
הבוכים הנזכרים שחמי לך מאלים נוגה כוכב וכדור הכוכבים הקיימים אך חלק למעלה
ומהכל גלגל המזמי המוקף בכל אשר אין כוכב זו ויהיה מוספר כדורי הלורות ארבעה ואלה
הד' עוררים המליירים ח"ע שפופעים וכולם כחות בכל המוחות והם עלתם יש לכל כדור
יקוד מד' יקודות ציחוד הירח ומניע המים כדור השמש ללש כדור אשר הכוכבים הנזכרים
לאחר והעומדים לארץ וארבע קצות לתנועת הגלגל כדורותיו ונפשו ופבלו ומשכלו וד' פנים
ון הכחות הבוללות הצחות תחלה ואלו חליו והם כל היות המוללים וכן הנפש הלווחת
וכן הנפש החיונית וכן הנפש המדצרת ורלוי שחצין כי כוון שכל כדור שופע כל בכל
המחותיים וייוחד ציחוד אחד כן שופע כל בכל המחותיים בכל חלה הכחות הארבעה הנכללים
כולם צלם וייוחד אחד מהם צלם אחד מהם וכבר קדם לך כי הגלגלים גשמיים חיים ומשכילים
הנה תוכל לדעת כי החיות ארבעה והם נמשכות לכסף הכבוד כדורות המוקף הנשאל למוקף
ולכל חיות פני חם כי כולן משכילות וכל אחת מהן שופעת על האדם אשר בו נמללו הד'
כחות אלה שעם הכל היות לכל אחד מהן פני חם הנה יש להם גם כן פני אריה פני שור
פני נשר כלורת האיש שחטה אל חלה הלורות כי כוון שכל אחת שופעת על האדם כן משפע
על הג' כחות כי הם כולם צלם ועם זה הנה תיוחד כל אחת ון החיות צפנים ומיוחדים
פני האחד פני הכרוז פני השני פני חם פני השלישי פני אריה פני הרביעי פני נשר כי
כל חיה לה פנים ומיוחדים זולת הפנים הבוללים ותיוחד האחד צפני חם צפני אריה ופני השני
צפני הכרוז אשר הוא שור והג' באריה והד' צפני נשר הנה שכל חיה לה פני חם כי היא
פנים וקצה לאדם וגם כן השלשה פנים הנשארם הנכללים צלם ותיוחד כל אחד מהם צפנים
זה מאלה הד' כפי זה שחטה אל הפנים ההם ר"ל כפי זה שתיחד צחיות קצה לאחד מאלה
הה' פנים וכבר ידעת כי מקבולת האריה קושי עלמותיו עד שהם בלתי חלולים ולחלקם
שהוא עמוד ומישך ואין שני להקינו כחצו כרע רצץ באריה והוא משל אל כל הקפאון
הנק' כל דומיו וכנגדו מהד' יקודות הארץ המיוחדת לגלגל המוללות וכבר ידעת כי השור
לעולם נמצאו צמחיו כלמות האש והוא הנקרא במרכבה השנית כרוז וכרוז הוא הלעיר
לימים ומני חם והמי הוא חם בלתי שום כי חקר ההצלל האומי והוא הדבור וכנגדו
מהד' יקודות האש המיוחד לגלגל השמש והנשר כבר ידעת יגביה עוף ויפנה הנה והנה
בדמות האילן והוא משל אל הכח הלוחם וכנגדו מהד' יקודות המים כי העופות ון הרקק
נצרחו ולכן היו צרגליהם כלמות קשקשים כענין צדגים והמים מיוחד לגלגל הירח אומם
האדם הנרלה זו לורות ועלמותו שהם הנפש המדצרת מהד' יקודות האריה כי בעצרו היה
האדם כלל הקומה והוא המיוחד לכדור חמשה הכוכבים הנזכרים ואלה הלורות כולם צחות
משכל המועל ולכן היו פני כל חיה גם כן פני חם:

פרק ג' העתיקנו זאת חיות נאלצת כרוצים לזו' שהם צעלי שכל לאומנים להם קורא הגלגל צאזני שהם עגולים הנה צחר שתנועת האופנים ההכרחית אונס נאשכת אל הזקים אשר יפנה הראש אשר היא הסיה אשר צחר שניא נאשכת אל אשר יהיה שמה הרוח לנכח והענינים והנצר כנר שירשחים שכל אופן ייוחס לכרוב כמו שקדם כי כל חיה תיוחד ליקוד אחד כענין צבחות שד' חיות הם חיה אחת כי הוא כלים אחד ואכן אחד ואכן היתה הלורה העליונה אחת והיותם כולם דמות אחד לארבעתם והוא ההיולי הראשון ולא מעלה פני האופן למעלה וזו הקפאון:

באור נרבוני לספר מורה נבוכים חלק ג'

פרק ד' בזה הפרק גלה הרב ז"ל סודותיו. באופנים ובחיות ונתן לנו רשות להרחיב הלאה כי אחר שיונתן גזר אומר שהאופנים השונים ואין פרשו ואנו כי האופנים הארץ ואנו עוד כי אין הפרש בין אומר בעין חרש. וכן אומר באעשה לצנת הספיר והבן זה ואחר שהאופנים הם הארץ לא שהם השמים כאשר חשב יונתן ע"ה הנה החיות הם השמים ואדוני אני י"א נפלא על הרב ז"ל איך השב כזאת על יונתן בן עזריאל ז"ל והלא הוא כמו שהבין הרב פירש החיות כלול ועד סזון ומקפן ית עלמא וההקף בתנועה. הוא מיוחד לשמים ואנו למה גזר הרב שיונתן גזר אומר שהאופנים הם השמים על שתרסם כל אופן גלגלם וכל אופנים גלגלם הנה כמו שאנו הרב שכל דבר עגול יקרא גלגל עד הגלגלים הקטנים של עץ עד שאנו כי אומר לאופנים קורא להם הגלגל צאזני לאד לנו תבונתם וכי הרלון בזה כי האופנים עגולים לא שהם השמים בכה אנו' אני שכן הוא האמת וכי זהו צעלנו כונח יונתן בן עזריאל בתרגומו ושלקח דרך הכתוב שקרא האופן גלגל ותרסם כל אופן גלגלם ואופנים גלגלם להורות שהם עגולים לא שרלה בגלגל השמים ואנו' עוד כי מה שפי' הרב ז"ל שתרסם יונתן ע"ה אופן אחד בארץ אחרע לרום שמיא ושרלה בו קצבו הגלגל שהוא ארץ בערך אל הגבניכות לא אומר אני שרלה בו לכל אנו' כי רלה בו כי האחד מהאופנים הוא בארץ והוא בתכלית הרקק אגובה השמים והוא אומר אחרע לרום שמיא אלה דברי אדוני אני ע"ה באשר שבעתי אומנו בנערותי בעת הלאוד ואשר נראה לי עתה בזה כי אומר והנה אופן אחד בארץ אין הרלון בו אחד מהל' אופנים עד שפירש שהרלון בתרגומו של יונתן אחרע לרום שמיא הוא שאחד מהל' אופנים והוא הארץ הוא אחרע לרום שמיא ר"ל בתכלית הרקק והסתחיות ארום השמים אלל הרלון בו כלל הל' אופנים והנה כמו שפירש שאנו' הרב ז"ל איכנו אחד בארץ בלא ספק שהאופנים בארץ ולקחם בצדקת האחד להדבק קלתם בקלתם והיותם כולם דמות אחד לארבעתם והרליה על זה אומר והנה אופן אחד בארץ אלל החיות וכו' הנה האופן האחד עם ארבעה פניו הוא בארץ הנה אם כן לא דבר על הארץ עד שיאמר עליה שהוא צורב אלל דבר מהאופן בכללו ואחר שתרסמו אחרע לרום שמיא אי אפשר שיפירש על שהוא צורב בארץ ויפירש על שטח השמים ואם יש להשיג עלי ולחזק דברי אדוני אני כשאמר כי כמו שילקח האופן על פירו' רבינו אשת על תרגום יונתן השטח השפל וכלל הגלגל בן יאמר הוא שפירש שהאופן הנה יאמר על כל היקודות הל' ואומנם הרלון באומר אחרע לרום שמיא על שהוא צורב הוא אומע זה האופן הכולל והוא הארץ ואיך שיהיה הנה סזון ומקפן ית עלמא אשר הביא הרב צעלנו יורה כי החיות אלל יונתן נאמרים על השמים לא על האופנים ויהיו האופנים ח"כ הם היקודות ולזה תרגם בעין חרש כעבוד און עבד: פרק ה' וארא ואחר וארץ כי הם שלש השגות חלוקות ולא נאמר וארץ צולת אלה כי שאר הדורות הם חלקי חכמה לא כחכמה צעלנו:

פרק ו' החכם האלהי רבינו אשת ע"ה עמד על אעשה מרכבה בדמות נבואה ובכר אנו' ולא בלחתי נבואה אלהית להודיעני שכן נתכון צענין והנה עוררתי בו הנחשפה המיושרת עזר אלהי ואין זה אלל רוח הקדש ר"ל שפע אלהי ובכר באר כי חכמי ישראל ודבריהם הורונו עליו באומנם ונהר דיכור נגיד ונפיק מן קדוהי אהיבן נפק מרדיתיהון דסייאתא ירלה לוא' כי המום הטבעי והאש היקודית המהווה לנאמלות יולא מחרישת החיות ותנועתם והרבה כיואל צללה ואנו' כי מה שאמרת זה אללו הוא מה שיש צידו מהקדמות עיוניות ויחיד שיהא שג אלל יחזקאל הוא הנאמלות כפי מדרגותם לא זולתם הנה שנהג רבינו אשת ז"ל באעשה מרכבה מנהג חרסנו' בחקירתו נאמלות כי כשהיה עם נאמל ידוע המליחות ומאומות ידועת הקצה עליו כענין בהרבה מאומות השמים אשר לא מלטרך הסקירה צוליתתם אלל סבוחם הנה למה שרלה רבינו אשת ע"ה כי המושכל הוא המוכנים עם המאלל ורלה הנאמלות מתחלקות לג' חלקים עולם השפל והאומלעי והעליון ורלה נבואת יחזקאל מתחלקת לג' פרקים וקיומן עליהם וארל וארל וארל ורלה בכל חסת מן ההשגות ההן כמה שאפשר שיפירש על דרך שמהינה ההשגות ההן השלשה השגות ג' חלקי הנאמלות באר הרב ז"ל ויחד חסת השגות האופנים על עולם השפל והחיות על האומלעי והאלים העליון העליון ולפי שאנחנו נדע ונעט ונככל הרבה חשב הרב ז"ל על צאורו או רלה שאפשר לאדם שיתקם עליו למה שנה באעשה מרכבה מן השתופים והאומלעים והעיוניים ונרליים יבהילו המעין ויביאו לחשוב שאי אפשר בשום פנים שיהיה זה הנה הנרלה באעשה מרכבה אשר רלה יחזקאל וכאשר רלה זה חזק פירשו ואומנו על דרך נפלא ולא לחזק או המאפק מקום לחזק עליו או לחוש וזה כשרלה כי נבואת אה שרלה ישעיהו ע"ה מונן לחכמים באעשה הורלה שנו באור ג' חלקי הנאמלות ורלה כי החכמים בארו וגלו כי המושג אלל

יחזקאל הוא המוצא אל ישיעיהו ילא לו אשתי אלו ההקדמות כי זה ערסו יחזקאל הוא שלשת חלקי המעלות לא יחלוק רק ככל או מתעקש צמחה ערסו הרב ז"ל באחרו כבר בארו לנו מבואים ז"ל כל זה והעידו לנו על זה הענין ואחרו לנו וכו' ואז עוד וזה העשור בהערתם תועלות גדולות אחד יראה כי הוא כאלו מבואים בארו לנו מעשה מרכבה אחר עברו כי זה שהשיגו יחזקאל הוא זה שגלהו ישיעיהו כי ישיעיהו אומנם באר אמתו בשלם המודע עם השלמים אומנם איך הוא אמת שישעיהו השיג שלשת חלקי המעלות בנבואתו ושחלקם לשלשה ויחדם בעלמותם הוא אחרו וארצה את ה' יושב על כסא רם ונשא והוא זה שכל האדם כי הוא הרכב לא המרכבה כי היא כבוד לא י"י יושב על כסא רם ונשא ואחר כוונתם אחרו ד' חיות ושוליו והם האופנים אלאים את ההיכל והוא בטן החיות שרפים עוזרים אומנם לו הוא בעין משול ר"ל לורת האדם החלוקה שש כנפים לאחד כוונת עבר הרב ז"ל בפרק ב' ו' ואחרו ושההשגה שבהל אליה יחזקאל והיתה נוראה צנינו היתה ידועה לישיעיהו ע"ה יורה על זה שבהלתי לך שש המעלות שבהל המרכבה זה שצינא האדם למשוב שש הכה ענינים ומהילים ונוראים וזהל אלה המעלות לולי הידיעה העיונית השוארת אחרתו אחרו הדמיונים כי ידענו שכללנו והקפנו זייני הדורות אחר הכוללת שש לנו באמת המעלות והוא אחר להיותה ידועה אל השלמים וזה יחס מעלה גדולה ליושבים לפני י"י צעלי העין ושללתי על ההכס ר' שמואל אכן תבין ז"ל שאז"ל כי הוא כאלו אס יהיה מעשה מרכבה זה שרצו עליו רבינו אשה ז"ל הכה זה שהשיגו יחזקאל הוא זה שהשיגו חכם אן המעשים הטבעיים האלהיים נראה שלל הצנין דברי הרב כי להתייר מצוכו באר הרב ז"ל ואז' צמולטו שכבר מעלים סתרי תורה המוצארים והגלויים לצעלי העין וכבר כפל ואז' והבין שבור זה שהשיגו עליו אס יש בלצד תבונה ולהשקיע היות לז ההכס ר' שמואל אכן תבין ולהקיר מצוכו נעלים ונאז' כי זה ערסו יחזקאל הוא זה שיראהו חכם אלהי והחכם עדיף אנציא בזה הוא נציא כי החכם יראהו מושכל בדיקין והנציא יראהו מודעת בשלום והנציא עדיף מהחכם יתרון הכל על החלק כי כל נציא חכם אומתי והתמדת כפש הנציא צמולטו יביארו לראותו מושג בצמולט הלילה ושלמות החכם והתבוננותו נפשו לא יגיע אל זה העשור שלל יראה וזהל האל ואלאכיו ולבאיו ומעשיו ית' וית' האל ששלשת אלה הכחות ותהיה קדושתו משולשת:

פרק ו' מכלל זה שרריך לידע קצירת השגת המרכבה צמחה וצמחש וציוס ונקשרה צמקום אחרו כי רלה בזה כי כלל צו רוב המעלות כי השנה והחדש יראו על-השמש והירח והיום על הגלגל המוקף והמקום על העולם השפל זה זה שצין ענין צו ראשונה כי לא יכלו העליון ולא כל האמצעי והשני כי הוא מולד הנה משיגי מושגי לא ממשטי המוצא כוונת ערסו בארו קשר הנה השגת המרכבה צמחה וצמחש וציוס ונקשרה צמקום והחכם אשר עמדתי לפניו צעת התחלת המוד ר' אשה השללה ע"ה אחר כי רלה בזה כי הזון והעת והמקום קצת ההשגה ואיכותה וכפי מולדו ומשפטים המרכבה וזלחו הלכו בזה הדרך או קרוב אליו כי פרק השנה יפרק האדם ומקומו ומעמדתו אס צמחה אס צמקילה יעזרו או יגדלו אל השלמות גם מעמד הירח ושאר הכחות הגלגליות ובאלו ספר המוקרים המנגדים גלות וארץ מושלם על לז ההתחלות אס יעורצ צו קלור ההשגה כוונת עקסר העזורים צמחיות וחס העת בי חסר מיוסד למכונה ולריך להתבונן עם זה אחרו קשרו השגת המרכבה כי כראה שהשגת המרכבה ביחוד מציין שר ההשגות תלטרך אל זה הקשר והנראה אליו ערלה בזה גם כי למה עהיתה השגת המרכבה השגה שבהל אליה יחזקאל כוונת שאז' והיתה כוראה צנינו והיה מציין כפר ערסו את המולד ומקסר לצני הכפר חש כי אולי יחשור אדם שהיה ענין שרירע מרן לכפש ונכרחו החיות והאופנים על הדמיון הדמיוני לעין ולשמוע וזה הדמיון באר וקשר השגת המרכבה צמחה וצמחש וציוס וקלרה צמקום עזה זה שרריך לבקש לו ענין ולא יחשור שמואל דבר אין ענין צו והענין המוכוון צו לבאר כל אלו האששים כדי שיוצן שהענין ההוא כולו הוא בצמחה הכנולה לא השגה מושגת זי לו היה זה לא יאנע שלל יבג לרבים וזלחו ר"ל אס נקשרו המעשים ונראה הצמחיות ההם וזהו אחרו אחר כן וממה שרריך להסתכל צו והוא מפתח שהכל צו אשר צו יוצן לזה קשר הקשר הזה ותוכן אמת ההשגה ההיא כולה על עניניה הוא אחרו נפתחו המעשים הרכוון בזה שהשיג בצמחה הכנולה המרכבה ההיא כולה והוא כי כאשר זכר החיות אחר דמות ארבע חיות ולא אז' ארבע חיות לצד כי לא ידע צמולטו אס הם יותר וכן אז' ודמות על ראשי החיה רקיע בעין הקרס הנורה כי הגלגל היואי משוב וצמחי מליר ר"ל אין כוכב צו ולא עמוד עליו מושג והנה אן המבואים הראשונים זיי שהנים שהגלגל המעלות הוא המתנועע היואי אלל מקסר

באור גרבוני לספר מורה נבוכים חלק ג'

ונקדמו ונעלה לנראה שנה והוא קצוב שלם נעשה ושלשים חלק והחכם ר' אצרהם אצן עזרא ז"ל אומ' עליו שאלנו גוף לפי שאלנו וזרקו וכן אמר במראה אצן ספיר דמות כסא נראה עליהם והוא הגלגל אשר יניחיהו רבים על גלגל ערבות יקראוהו שמי ההלכה ולפי שהוא כדמות ומשנה לא ידיעה אומ' זו דמות וכן אומ' דמות במראה אדם כל אלו אומ' בהם דמות כאלו אומ' במדונה לי וכבר ידעת מה שמפקד נכפד ואצן קיני וזהו וכבר התיר החכם אצן רשד זה הספק כמו שאלנו בפירושו לכונות ונפרשו לחי זן יקטלן ונראה שירה לך על פרושי אמת פירושי זהו אמרו אצל האופנים לא אומ' בהם דמות אופן ולא דמות אופנים אצל הגדה מועלת בתור כאלה כפי שהם כי היקודות יודעו זו ידיעה שלמה לא נחשבה ולא יטען אמרו דמות אחת לארבעתם שאלנו בזה הקדור ולא כפי הענין הראשון אלא כי אין הלאו בזה הספק אצל הנראה זו שרצעת לזרם קפאונות ושההילי הראשון כנשא להם וזה הנראה האחרונה היותר שלמה וזוהו זה הענין וצארו יותר וזכר הרקיע קמר עלי קשור כאשר התחיל לזכרו בפירושו אמנם הכסא אמרו גם כן בשנית דמות הכסא נראה עליהם להורות על הקדמות השגת הרקיע תחלה עלי ספוק בזה המראה השנית ואחר כך נראה עליו דמות כסא והזכירה כי אף בשנית נשאר הדמות בכסא ואם סולק מן הרקיע וסדרם תחת כנפיהם והזן זה כי אחר הכנפים שהם קצות התנועה ראה להם ידי אדם ר"ל נעם זה שהיו החיות כרוצים ומשכילים לא יפעלו בזה האלימות התחתון כי אם מלד התנועה כי הפעל מלד הליור אמנם ייחד לנפרדים על שיפיעו זולתם והתחיל אף צאר צמאור האופנים לנפשות ואע"פ שלא תלרם בלורה ר"ל עשם כל זה שלא תלרם בהשגה השנית בלורה הכה כלל ואומ' שהם נעמו החיות כי רוח החיה צאופנים אמר גם כן במראה הקמת אשר יהיה צעמן והוא האקצב ר"ל כמו שיתרצו הארשים האתחלפים צעמן האוכן ציוס להרלות נילוך השמש כי השמש הוא הפועל ההכאה כי הלחות נותן ההכאה צעמן לקבל הרושם והוא כי יתהפך ונעין אל עין נכחי וצו יראה הקשת צעל דרכים כן אמרה הנרגה קצין וכו' שהוא השפע האלהי הכל על הנביא הכולץ מן השכל הפועל אשר הוא במדרגת השמש על נפש הנביא ותהפך ונעין אל עין על השכל תחלה אחר כך על הכח המדונה דרכים ובאופנים ותחלפתם ונחשקם וזהו אמרו חזר הקשת האחר ידוע צאור צעמן ציוס הגשם ואמתתו וזה נפלל בדמיו ובהשגה מלד כי ענינו הוא עלי ספק בזה נבואה שהוא בוד יי' והזכירה ותיוחד נפש הנביא בזה ונצין שר השכלים כמו שיוחד העין ההוא ויוכן מלד הלחות והוא הגשם כן תחול הנבואה על נפש הנביא למה שהיא מוכנת אל השלמות ההוא תחלת הילירה ויעמוד לפני יי' בכהו בלמוד וציליה מן הכח אל הפועל ולא יראה זולת האל ומלכיו ונראה שפריך שתתעורר עליו חלקו דמות אדם שעל הכסא דע כי כמו שעל הכסא שהגלגל בכללו אחר כך הנפרדים בכללם אחד ונצי שאלר הפך זה נקרא בלשון חכמים קולץ בנטיעות ולכן אמר בקפרי ילירה וכולן קשורות זו צו בשלמות קשורה צמלות הכה קרל הנבדלים צסם שלמות ואחרים בקשר ולמה שהשתתפו השכלים הנבדלים בליור הראשון השתתפו הגלגלים בתנועה הראשונה היוניות ולכן ראה על דמות הכסא והם השמים העליונים צאורו ית' השמים כסאי דמות במראה אדם וחלק דמות אדם שעל הכסא והעליון שבו בעין השואל והוא הצהיר בשלמות האש והתחתון במראה אש העלה לשם השואל והעליון במראה אש אחר שנקרא הכל צסם השואל כאמרו ואחר בעין השואל במראה אש בית לה וכו' ומראה מתכיו וכו' ומראה מתכיו ולמותה אש ומתכיו ולמעלה במראה זהר בעין השואל וזהו מלת השואל אמרו מלי השואל מות אש מועלות וחי מדבר הוא האדם צאור שהיא מורכבת משני עינים חש מל בליו' המהירות והאחר המהירות המורה על חיות וההפסק המורה עליו מל הכונה התחצר שני עיניים חלוקים בצחינת שני לדיים עליון ותחתון על לז הדמיו אמרו המתחכמים בזה הספר שרלה בעליון ותחתון הכה עלה ועלול ואני אמרו כי הוא כבר צאר זה צאור שהעליון שבו בעין השואל והתחתון במראה אש אחר כך צאר שהשואל מלד הוראתו המיוחדת ר"ל אף מלד שמורה על העליון צמוד הוא מלה מורכבת תורה על התחצרות שני עיניים בצחינת שני לדיין עליון ותחתון הכה אחר שישר מלת השואל על העליון ואם הוא כלאר על כל דמות האדם בכללו אמר שהשואל צעלמה יורה על היות זו צעלמה עליון ותחתון והוא אחד בנפשא שנים בצחינה ובמאור מהו עליון ובצחינה מה הוא תחתון ר"ל השואל צעלמו והלרון זו כי העליון שצדמות אדם עליון וזה בצחינה שהוא עלה למה שלמות אמרו ותחתון בצחינה שהוא נכרל עלול מן העלה הראשונה שהוא רוכב לו מן המרכבה ואי אפשר לי ומלתי שאלה חליך קידו ואמרו כי כל אחד מן הנבדלים זו המרכבה מה והעליון שבהם ימלאו זו שני עיניים בצחינת הכל האחד יאמר חס ובצחינת הכל האחר יאמר עליו

ככל עליון ותחתון עד שימלאו בו שני עניינים חלוקים זה כי השכל הראשון אשר הוא כבוד
 זלכוהו ישיביל עמלו ואלד לרופו אל העלה הראשונה ישיביל עמלו ואין שיהיה הלדוף ככנס
 בו ולכן לא יהיה בו השכל והאשכיל והמושב אחד צדווי עם העלה הראשונה והשכלת הלורה
 הראשונה צמדת הלורה והשכלת עמלה צמדת ההיולי בי לא ימלא עמלו מחויב ללא
 אלד זולתו הנה בו בעמלו שני עניינים חלוקים ר"ל צמדת עמלו עליון ותחתון על לז הדמוי
 וכבר העירונו הערה שנית המוכן בה הכונה הראשונה ללא שחלקי המלה יחלפו צהורה
 שחש יורה על השתיקה ואל על הדבור תחתון ועליון על לז הדמוי ואין ספק שאזכר פנימים
 חשות פנימים מוצללות ר"ל כפי צמינת השני לדדן אזכר הוא על דבר נכרל אחר ש:אמר
 צלון רבים חשות מוצללות ושחורה על הרכבה חשות מוצללות ורלה חיד צלרו לנו עזה דמות
 אדם שעל הכסא החלוק אינו משל עליו ית' ואל הרכבה ורדיו עד שחלק צל משל על דבר
 נכרל אשר הוא דמות האדם הצורה כי דמו לורה ליולדה וכן אצ' הנביא הוא מראה דמות
 כבוד יי' וכבוד יי' אינו יי' הפך המוקדמים התורנים עד שאזכר שהשכינה אינה דבר חוץ
 מאלמנת הצורה וכל מה שהאשכיל צללו ההשגות כולם הם כבוד יי' ר"ל המרכבה כי מורה
 על עליון וצנחו וצדקת מליאחורו שהיא עליונה על שישפע ממנו המליאחות כולו על קדורו
 לא הרכב שהוא היולר הלורה כי לא יאשילוהו ית' כי לא יגיע פעל הכח המדמה לזה והנן
 זה וכשתחלכל כל מה שאזכרנו צפוקי זה המאמר יראוח ציחוד על ההערות וההבנות שהנן
 לזה בתחלת המלה השני כי כמו שאז' בהשירה צהצנת זה המאמר לרדן להשיצ פרקיו על על
 זה ולזה הישר הנה שלל תחשוב צעדן יראוח על ללו הדורות כי כבר קדם כל מה שילה
 לאזכר ולרמוז עליו והוא אחר ולא תקוה ולא תחיל אחר משה ראיית להעריך הנה על
 דרוש אינו קטן חללי ונחתום בו דברינו צמרכבה לא ראיית אחד מן הסכמים דבר בו לא מי
 אשר ראייתם ודברתי עומם פנים צפנים ולא אחד מן הקדושים אשר הגיעו ספרים עלי
 והוא זה הלל ראיית כי החכם האלהי המורה כתב פרק ח' מן החלק השני כי מן הדעות
 הקדומים המופשטים חלל הפילוסופים ורוב האנשים שנתנועות הגלגלים קולות כוראים
 עלוים ואל ובי זה הדעת מפורסם צמוכתו גם כן וכי זה הדעת נאשך אחר אמונת גלגל
 קבוע ומזלות חוררים והוא אשר בו נלחו סכמי אמונות העולם לחכמי ישראל זה אמת וכל
 מה שכתב הרצ ז"ל צפוקים ההם אזכר הכונה בו לצלר אעשה מרכבה ורמוז הרצ צזה כי
 חכמי ישראל וראשוניםיהם היו מואמינים זה הדעת וכי מה שאז' יחזקאל ומספור הקול אזכר
 הוא נאשך אחר זה הדעת צמורו וקול ככפי הכרונים נאשע עד חלר ההילונה כקול אל שני
 צדברו ואל תתנה וזה כי יהושע אצ' והוא מה שאני מציין צמורו ששם צגצעון דוס וירם
 וכו' כי אחר שהיתה השאש כפי הדעת הקדום מוליד קול גדול צעת מרולתה בגלגל והיה
 מזורה יהושע שיעמד השאש והירם אצ' שידורו כללו אחר שיעמדו כי אחר שלל יולידו קול
 לא ירולו גם כמאמר דוד ע"ה צלי נאשע קולם רמוז אלהי על העלה צמורונו צלתי שוועים
 הקולות וזה וקולם פלל גדול חיד יאזכר הנביא לו חכמי ישראל המוקדמים והנביא דבר
 שהתאמת קותרו צמופת ומה שלריך שחדעוהו מה שאשכנץ עליו והוא שורש חתנהו לך יתיר
 ללו הספקות ומה שישחרג מהם והוא זה ואזכר דע כי הנביא אמת ומורחו אמת ומה שישגי
 אמת צלתי מוערב צו שער כלל כוור שאזכר הנביא אשר אמו חלום יספר חלום ואשר דברי
 אמו ידבר דברי אמת ולא יקרא חלום מה לחנן את הדבר נאם יי' כי התנן כבר קדם אל הדבר
 אזכר אחר השלחו הצדילו התנן והתדבר הדגן והצולל ככה נאשע הנצורה עם החלום
 כי כל קנין ענין ואין כל ענין קנין ודבר השם כאש ידביק הדוונה ויפירי הצלתי דוונה ר"ל
 שיפירי התנן מן הדבר ויצבר האמת ויצדילהו מן הכבד ומן הדוונה הצלתי וסכים עם המליאחות
 וישלים המדוונה הלודק צהשפיע עליו אור השכל הפועל הנה שהנביא לא
 יראה רק אמת אצל אין כוונה מזכיר מה שאינו דרוש כי מה שידרוש הנביא יוצא לו כוונה
 עליו מודיעהו האמת גם אם יהיה לו דרוש וכנולתו יראה הדבר ההוא הנצורה לא תראהו
 בר ק האמת אזכר אם יאמין הדבר צהלוק מה שהוא צו תנחו דעתו עליו ולא יחשוב צו
 ולא ידרוש עליו ותצל לו כוונה על דבר מה אינו מוכרח שחאמר שהתנחב כבר יראה
 הכל והמירה לו מה שלל ספק עליו והודיעהו מה שלל דרוש אמי רואה שיחזקאל אם היה
 מוסופק אם גלגל קבוע ומזל חורר לו הפך והיתה צלה לו כוונה עליו היה רואה כנצורה
 הגלגל חורר ומזל קבוע אזכר כשהיה מואמין גלגל קבוע ומזל חורר וצלתי דרוש צו ששע קול
 ככפי הכרונים ואפשר שעל מרולת המזלות אצ' והמיות רליו ושוב כמראה הצוק:
 פרק ח' בזה הפרק יחמיל לרמוז על ענין ההשגחה וענין מסור אמת הנחלה צו וכלל הענין
 נראשית דבריו ואצ' צמורה כוללת כי כל הגשמים ההויס הנפסדים אזכרם ישיגם

באור נרבוני לספר מורה נבוכים חלק ג'

ההפסד אצל החומר הנה אשר שהיה החסיד בעל חומר יסודי שישגהו משיגי החומר כפי חומר
 חס טוב ואם רע ואין להפסד אצליו ורע לו כי זה אינו צוה הוא לדיק והוא אצל לזרחתו
 אצל צוה הוא משתוקק לרשע גם לכל הורה נפקד והוא אצל החומר הלא תראה שהלזרות
 המזינות כולם מתמידות בעוונות צוה הן לזרות מופשטות בלתי תלויות בחומר והוא ענין
 הכללות מאנס ישיג ההפסד לזורה בנזקרה ר"ל מפני התחברה לחומר כי צוה הוא מורכב
 הוא נפקד והנה מוצא איך טבע החומר יסוד העדר הלזורה אשר בו והוא למה שהיה רעקה
 אצל החסידות שהיה ההעדר ואף וטבע החומר ואמתותו שהוא לעולם לא יאכל מוצאת
 ההעדר ומפני זה לא תתקיים הלזורה בו יראה כי החומר הראשון אין לו לזורה ולזה היה
 משתוקק אל כל הלזרות ובעת חול בו אי זו לזורה הקתלק ההעדר אשר היה בו מן הלזורה
 ההיא אשר חלה בו וכתחבר אליו העדר הלזורה אשר בכה חסר אשר תגיע אליו חסר זאת
 הלזורה ומפני זה לא תתקיים בו לזורה כי משתוקק אל הלזורה אשר בכה חסר שהיו כל הלזרות
 אליו צוה הוא היולי על ענין אחד ויפשיט לזורה וילבש אחרת תמיד והנה מוצא ענין נפלא
 מכלל כל אלה הרזים ואף ומה נפלא מוצא שמונה ע"ה בחכמות דרך עיון גדמותו החומר
 באמת איש זונה כי היא אשה כי צוה היא חומר הוא מופשט מן הלזורה כי אין לו לזורה היא
 חלק מאמתותו צוה הוא היולי והוא אשה איש כי לא יאכל חומר מצינתי לזורה כלל כי הוא
 כואל מליחות חלש בעלמו לא יעמוד מצינתי מליחות והוא הלזורה אשר היא מלכות מליחות
 החומר הראשון ומליחותה כואל בפועל וההיולי מעמיד הלזורה לבד על שהוא נרשח לה
 ומשכן אם כן היא אשה איש לעולם ולא תולט מליש ולא תואל פנויה כלל כי היא מנהגאלות
 בעלמותה אשר עלמיהם בכה ר"ל שהיא מנהגאלות בעלמותם המליחות ההלש אשר לו כי
 אינה ההעדר אשר עלמיהם בכה אל שיהיה כואל מליחות גמור צהקש אל הלזורה כי עם
 הלזורה היא נרשית וכואל בפועל ולכן לא תעמוד בני איש ועם הוות אשה איש היא מנפשת
 איש חסר לעולם תמיד בו בעלה כי צוה היא אשה כל האנשים אליה על יחס אחד תפתחו
 ותגנוב את לבבו והיא ההכנה המתחלשת בכל יום אל הלזורה אשר בכה אשר ההכנה ההיא
 מקבלת אל המציגים המזינות לזורה אשר בו ותאשבה בכל לז עד תשחש אליו בברה קלה
 משרכת לרכיה והנה מפרש זה ואף זה ענין החומר והוא שאי זו לזורה תהיה בו הלזורה ההיא
 תכנינה לקבל לזורה אחרת כי יש יחס בין הלזרות ולא חסור מהתנועע להפשיט זאת הלזורה
 שעמו ולהציא אחרת כהמחך הלחות השרשי בנער היולד ויגורבו עד ילך אל המוות והם אשר
 נאמר להם אלהים חסם ירלה להתאחד השכל עם המוחכל ואף ונשים משלו בו ירלה החומר
 כוונ מוצא ואף הפך מה שזקש מהם בתחלת הילירה ואל אישך משתוקק והוא יאשרך כך
 כוונ שאף למעלה וזהו המצוקש מן האדם ר"ל שזאת היא חכמתו וכבר ידעת גדול האיקור
 שזה אללני בנבנות הפה מכללם מאנס הכל ידועים כלה לזה וכו' אל תקרי ועוד אלא
 ועד וכו' ומה שאף הרב ז"ל בנתינת הקצה בקריאת לשוננו זה לשון הקדש רחוק אללי מאד
 ואינו נראה צעירי נשתי סבות הראשונה כי זה מן מה שזקרה והוא שיתואר הכל צוה
 שיתואר בו השכל כי אם יהיה דבריו אמת שאין עם מונח ראשון לכלים ההם ולפעילות ההם
 הנה הוא ענין קדש וטהור אצל למה יתואר כלה זה הלשון בכללו בקדושה הנה זה מקרי
 לו בעד חלק קטן ממונו ואין זה אלא כאלו יתואר איש אחד על שהוא צריא למה שהיה צריא
 צעירי או צעירי אמת ושתים שאם לא יהיו לפעילות ההם שמוות איך היה עם קרי וכתיב
 ישכבה מקום ישגלה יורה כי ישגלה הוא לשון עליו על ההנחה הראשונה ומיוחד על
 הענין ההוא וכן בהרבה מקומות שאלאכו קרי וכתיב בכוזו אלו הענינים מאנס הנראה אליו
 בקצרת קריאת לשוננו זה לשון הקדש הוא להורות שתורתו היא מן השמים ושנתנה צוה
 הלשון ודבר השם ומלאכיו עם נציאיו היה צוה הלשון ולולי קדושתו לא ייחדה התורה בו
 חה יהיה קצה עלמות וכוללת וגם שייחד לשוננו לזורה על האמת כשהוא מורה על עלמו
 הדברים וייחודיהם עד כי השמות יעמדו מקום הגדרים למחצונן בהם ובאלו הם ממונעים
 בין השמות והדברים בענין בהוראה על הדבר בכה או בפועל והעלמות הם אמתות הנבואות
 וקישם וטהרתם וכבר רמזנו על זה בהצוריתו בחכמה הטבעית ואשריך הנה דרך משל הלא
 תראה כי הראות והמראה והאור איך ישתמשו בלשוננו למה שהיו מתיחסים בעלמם כי האור
 הוא המשיג המראה וארזים בפועל והרואה רואה בפועל וכדוזה לזה תראה פללות בלשוננו
 כאשר תחזקן זה ברך שבו צעמו ישראל בנתינת האמת ובנתינת הדבור המורה עליו עד
 יסכימו החילוני והפנימי בשלמות ובמעלה :

פרק ט' כי כל דבר שירשג מוצאה הנבואה מאנס הוא משל לענין אחד וכאז שהחומר מצינתי
 ומשך מונע מהשיג השם ומלאכיו וכנו זה בפקרי הנבואה נשים משך ענין ועברפל

קנינו כן הכס המדמה המושפע מהשכל הנה לקצור השכל מהשיגו יקלר מחקרו וצירפה לדמותו בתמונה גשמית יחלטהו כאלו הוא מוקף מענן וערפל וזהו הגלותו ית' בעצם הענן שהענן ענן וערפל עם שהוא ידוע גם כן ומפורקס בחלואה שיום ומעוד הר סיני היה יום עם וענן ומטר מופע המשיקים רבים וההשגה בה לרה חזר יי' בלחשך מפעיר בלעדך מפערה חדום חרץ רעשה גם שמים נעופו כמו שהיו שם קולות ולפידים וענן ואש ועננים רבים מרעידים ותהיה גם כן הקצה בחזרו שהענן ענן וערפל למה שהיו שם חרץ לנפש במעמד ההוא לא שהוא ית' יקוף בו שהענן כי אין שהענן חלו לאלה האור החזק המאמין והנה מנצח זה וחלוא אשר השפעה השופע מאתו מאיר כל מחשך ומאיר כל ספק ומשים המושכל בבה מושכל בפועל והוא הנרלה בחזרו והלחץ מכבודו ואזכנס קדר זה הפרק אשר מה שלפניו למה שצבר בזה שלפני זה כי כל חקריו וכל זרי וכל העדר השגה או חקריו שלמותה והעתקה הוא מלד המצוי ולכן ראוי שיבונה במשך ענן וערפל ודומיהם :

פרק י' לא ידעו העדר אלא ההעדר הגמור ירלה ההעדר המוחלט והוא הצלתי מאלל לא בכה ולא בפועל בהערה היסוד המשיגי ועצ נפלאה והקיות אללינו ובהעדר שותף הלא והעדרו וימשנו שכל העדר וקנין בעוריו והרלות והחיים והמות דינס דין שני ההפכים והם אלוהים כמו המוס והקור ולזה יאמרו קחם שההעדר לא ילטרך לפועל ירלה זו ההעדר המוחלט זה לאות מלד התנה בו מלד אחד כי מלד אחד מקיר הקנין כבר יאמר זו שהוא עושה ההעדר כמו שיצאנו ולפי זה הפירוש יתבאר מלד ישיעיהו יולר אור וצורא שהענן עושה שלום וצורא רע צענין שיכנסים ללמות שהרלון בו מלד הקירו הקנין מפני שהשחק והרע העדרים והנה מנצח מוצל ישיעיהו איך רלה בו מה שפירש ואז' והשכל איך לא מאר עושה שהענן ולא עושה רע מפני שאינם קנינים שחללה בהם העשיה צעלם ואזכנס אז' על שניהם צורא שהיה מלה שיש בו התלות בהעדר צלשון עברי אס על צריחת ההעדר בלד מה בללה ואס צריחה מן ההעדר כמו שאז' צראשית צרל אלהים שהוא ההעדר ועל זה הלד גם כן הבן מארו מי ישר אלו או חרש או עור על הקירו הקנין או שהמליח מחר בלתי מוקבל הקנין והוא מארו ואפשר לפרש צו פירות אשר וכו' הנה התבאר שעל כל אמת מן הדעות לא תחלה פעולה פועל בהעדר כלל כי המחלוקת בהעדר הקנינים אס הם העדרים אס לא אצל מוקדם הוא מכל אמת משיגי הדעות בי ההעדר אשר יוחלט עליו שם ההעדר שלא ילטרך לפועל מאזכנס התנה ואמר צערך אל דבר אחד כי הפשט הלורה אינו רע צערך אל הנמלה ההווה אחריה והלורה החלה בעת ההפשטה ההיא ומפני זה מארו גזרה מוחלטת שהרעות כלם הם העדרים כי הם אס העדר הנמלה או העדר הקנינים והוא מארו והמשל בו וכו' שהצריחות בכלל הוא שווי אחד ואס יש לו רוחצ והוא מפעיר ההלטרף כי השווי הוא שווי לשוה הנה שהרע והוא החולי הוא בהקש אל המלטרף אליו ואמר אלו ההקדמות יודע בלמות מה שכוונתו אליו והוא שהשם לא יאמר עליו קחם שהוא עושה רע צעלם כלל ר"ל שיכוין בונה ראשונה לנפשות לא לא העדר הנמלה ולא העדר ענין טוב מענינו זה לא יתכן ורלה בזה כי בעצמו זה לא מאמר בפעם ראשונה ויצא גם השטן בתוכם להחליצ על יי' שהוא כנוי על עשית הרע כי הוא ית' אינו עושה רע צעלם אצל פעולותיו ית' בולן טוב ולכן אז' ויצאנו צני האלהים להחליצ על יי' שהוא כנוי על פעולותיו ית' והנמללות המגיעות מאמר ר"ל הלורות והקנינים המאחדשים מאמר וצירוף הכחות המהירות והרעות כולם העדרים לא תחלה בהם פעולה רק על לז אשר צארכנו בהמלל מחר על הטבע הזה אשר הוא עליו והוא היותו מאמר להעדר לנפולם אס שיפשיט הלורות ואס שיעידר קנינים מה הקנינים הטובים עליו ובכלל רע יאמר עשה ההעדר צוקרה ולכן אז' בפעם שניה ויצא גם השטן בתוכם וכו' כמו שיראח עליו הרב ז"ל צפרשו ענין איוב מאזכנס ההלעה עליו ומה שיעמיד להצין ענינו על אמתתו הוא בזה המוקם כי כבר העירונו כי אלה הפרקים הם דרך והישרה להציא ענין איוב קודם שיכרכו דרכו בפרקים המעמידיים על אמתת מעמד הר סיני קודם שיכרכו ופרקיו בתחלת השני אשר צם בחור מעשה מרכבה אשר צעלשי זה מחכמת האדון שמתדמה אל הטבע שמתדש ההכנות ואמר ישיפע הלורה בעתה כל זה גם כן טוב להתמחה ההויה והמשך המליחות בזה זה אשר קור זה כי המליחות מה שלא יחוצר בו העדר כבר המליחו ומה שיחצי טבעו שיחוצר בו העדר המליחו בצמיחה שהמליחות טוב והמשיכו בזה זה אשר קור זה שהיה מהנמנע עליו הנלחות צאיש למה שהורה הנורא הצלתי מאלל צפעל צעלמו בענין בגמשים המעמידיים ומדרך הטוב המוחלט להשפיע הטוב האפשרי כמו שהמליח לורת הזכר צמיר אשר לא יוכן לקבל לורת האדם אשר שהמליח לורת האדם צמיר השוה האפשרי לקבלה ומכלל הטבע המאלל הראשון להשפיע המאלל למה שהיה הוא

באור נרבוני לספר מורה נבוכים חלק ב'

המסע הנמלכות באשפט הראשון בכל סוג וישמיע מהעלול הראשון עד השפל שגמולות
הוא שצורו של יולר בראשית וזה פירש ר' אליהו והנה טוב מזה לענין אשר הערובו עליו
להתחלת ההויה והואשך המליחות אשר שהכלמות באיש צלתי אפשר צמורו הערוב להעדר
הדבק בו צמור הרמק והגשם האלהי הבהיר המליך דלשון בראשית רבא אין דבר רע יורד
מן השמים בעלם אבל ירד הטוב האפשרי ועמוד על מה שגלינו לך ומתרי האלהות ועומק
השגחתו כי היא עומק יהושפט ודנין ית' לורכו :

פרק י"א כבר גלה הרב ז"ל בזה הפרק כי האמונות שהם מהקצות לרעות הנפלות צין בני
אדם ואחר אפי כי בשציל זה אין כל בניא מודיע שהוא נביא כי בהשגחתו על
הקצה ישחנה המוקצב ולא יצא הקדור האלהי ההוא אל ההללחה האלהית בכל הזמנים על
דרך שזה והאישיר כבר יסוד מעיק כמו שמוזנו בפתיחתו לפירושו לבי צין יוקטן וכן לריך
שתצין אמרו כי צדיעת האמות והרמז בו אל הישועה חסור השגחה והקטטה ויבטל היזק
בני אדם קלחם בקלחם והביא ראיה על זה ממשל הנביא ואמר וגר זאת עם כבש ונתן הקצה
על זה ר"ל שלא יזיקו בני אדם קלחם בקלחם שהוא חסד וג' ימי הרעות ואמר כי מלאכה
הארץ דעה את יי' ודעהו כמו שצארכו :

פרק י"ב אחר אשר צאר כי הרע הוא במקרה ובקצת ההעדר הממורר למור ושקלחו הוא
להעדר השלמות להסרון החכמה הלטורך לבאר שהוא על המעט אשר שאינו
מכוון בעלמו ושהוא אם מפני שהוא בעל מור לו מפני שכלות האשכים או שכלית עלמו
ובכלל העדר החכמה והתחיל ואמר פעמים הרבה יעלה וכו' והיותו הטוב הגמור בלא ספק
וכל מה שיבא ממנו טוב גמור יראה זה מוכרח כי לא יבא מהדבר רק הדומה אל טבעו
והתבונן אמרו כי זה השגחון הארוך אשר ישחגו בו בני אדם וכו' ובא נשוא הדורש מלדין
ורע לו המצבא הקצה ושהוא מחויב כפי הטבע ואמר ויתמחו וזה וכו' עוד אמר והצניחה
האומות היא וכו' צערך למליחות כולו הנמשך ר"ל קלחו לקלחו להתישקות הקצות עוד
כלל ואמר וכל מה שצא בקפרי הנביאים וזה הענין הנכבד גדול החועלת בהיתר זה הספק
צדיעת האדם ערכו ושהעולם כמנהגו וטבעו כוהא ושלא יטעה וישחש שהמליחות היא
בעצורו לבד אבל הוא כל הנמלחות מפני רלון הצורה אשר שורה לורה לנמלחות אשר הוא
עלם אשר אין הקטן שבו מולעת מתורה צבון הגלגל והעפוש כמו שאמר ואנכי
מולעת ולא איש קים ומתקדמותיו מועק ובנקש עור אשר התקדמותו הם מן ההעדר אשר
הוא השטן שיחה לו לא בניו מומס פירושו על דעת הרב ז"ל שיחה והגיבורה הרעות הנה
לו ר"ל מעלמו להכרח המור והסרון חכמות לא מהשם כי אם בניו מומס ר"ל מתקדמותיו
ומתקדמותיו המדומות כי המדמה גם כן שלית השטן הוא ובאר שלמה ע"ה זה ואמר חולת
אדם תחלק דרכו ועל יי' יצחק לבו ומתקדמו וממוז ועל יי' וייתקחו אליו חליה לאו' כי אדם
לעצמו יולד יראה שהאדם הוא ענין נכבד והוא עתה שבעל יולד ואני משלים פירוש הפסוק
כפי מה שהתחילו הרב ז"ל ואמר ובני רשף יגביהו עוף בני רשף הם המליחות האשמים
הקטנים ויגביהו עוף קצת דקותם ויפירו משאר חלקי האש ויעלו למעלה וזה קצה למחירות
הפסקם כי כל דבר יתקיים צמורו עם דומהו ככה האדם צוה הוא אדם הוא בעל שכל
ונצח להשיג השלמות האנושי והוא משחית נפשו לבקש משכונות רבים ולהטריד עלמו בצלתי
הכרחי וממית עלמו צרוע הנהגתו ולבקשו המותרות וזהו אללי כענין צבני רשף שיגביהו
עוף והוא קצת אצדס קודם עתם ודע כי שלשת אלה הרעות כיון הרב ז"ל גם לבאר חלוקת
קסור מעשה השטן ובאור זה המין הראשון אמרו ויהי היום ובניו ובנותיו וכו' ומלאך צא
אל חיוב וכו' ותפול שם זה-ממין הרע שיבא מוקלת האדם לקלחו המין השני אמרו עוד
זה מדבר וכו' זה המין הרע אשר מלחות השמים לש אלהים נפלה מן השמים ר"ל מולד טבע
ההויה וההפסד לאו' עוד זה מדבר וכו' בעדים שמו הוא מן המין הראשון ולפי שהוא יותר
מן המין השני נכפל המין השלישי אמרו עוד זה וכו' צנין ובנותיו וכו' כי לפתח חטאת
רוצץ והנה רוח גדולה בזה ויפול על העברים וכו' זה ממין הרע שהאדם חזק לו השלש או
צמקים צלתי נאות כי נפל עליהם צקצת הרוח אצדס אמרו ויד את חיוב צמחין רע הוא מזה
המין כי הוא ממי שאכל המלכיים הרעים כמו שאמר והשתחן ולפי שזה הרע הוא על הרוב
ונפל ויחשך בעלמו והוא מה שנקרה לו צה על דעת הרב ז"ל וראוי שתבונן אמרו שאלות
הכפס נמשכות אשר מוז הגוף ואם האריך צמחין שם ומכריח חולם שאין שם ומכריח אבל יש
שם מוצא וזה מאלד הלעיג עם הסכלים והתלוץ עליהם צמורו והוא שאם התחלה להיות
כליו מפקק והלא היותם מזהב יותר נאה וכלל ואמר עוד כה הגיע טעות הממון עד שהלכו
הצורה צה המליחות אשר המליחו צה הטבע הממית לאלו הרעות ראו צה על קוד היכולת

פרק י"ג הרבה נזכרו השלמים בזקנות תכלית זה המליצות וזה הוא כי הצדה התכליתית הוא סוף פעול השכל עוד חו' ולא יאחר לו לזה תכלית מליצות המורח ית' אחר שאינו דבר נכרח ויחודש ההקש בן כל פועל שיעשה זכונה לעשו' זה אי אפשר לנעשה ההוא ומלתי קנה תכליתית ר"ל שהעשוי ההוא לו בהכרח קנה תכליתית בגללה נעשה וכל זה שנעשה בקנה תכליתית הוא ממודש אחר שלל היה ההם כל פועל שיעשה זכונה לעשו' זה הנה יעשה ממודש אחר שלל היה עוד כלאחר שהמחשבות המליצות בלתי פעול ואינו ממודש אחר שלל היה וכבר היה לנו שכל זה שנעשה בקנה תכליתית הוא ממודש אחר שלל היה הנה מחשבות צדיות המליצות אין לו תכלית ונכחו זה האומללי יתאחר בכל זה שאינו ממודש הנה כלל המליצות לפי דעת המחשבות לא תזקוק לו קנה תכליתית וזה היא אחר שאינו ממודש ונעשה זכונה המהלך והוא אחר אחר זאת ההלכה דע שאין דרך לזקש תכלית לכלל זה המליצות לא על דעת המדע ולא דעת ארסטו' לקדמות והנה ומאחר זה בקדמות העולם ראשונה כי הוא אשר קדם הגבול האומללי עליו זה שלפי דעתו בקדמות העולם לא ידוקש תכלית אחרונה לחלק ממלך העולם ואין בכל זאת מלך הנה אין בכל תכלית כי לא יתכן לפי דעתו שיאחר זה תכלית המצויים בן ראה כי לא מודשו כלל אחר שלל היו זכונת המהלך שכל כי הכל כללו על לז המצוי ההכרחי ולא יתאחר זה מה שזכרה ההכחמה הטבעית מתקור על תכלית כל נאלץ טבעי כי אינה התכלית האחרונה אשר דברנו זהה הפרק צה אשר הוא כולל ומשוקף לכל הנאמרים והנה ממאחר תכליתית אשר מתקור זו הכחמה הטבעית אשר אי חקירתו צו עליו עתה ולחזור ומפי שמוצא הוא בהכחמה הטבעית וכו' יכלה זה האחרות המהלכות קלחם לקלחם והקשרם והקבוצים לתכלית כללו הם חלקי נאלץ אחר הציא הפילוסופים בהכרח להאמין התחלה אחרת וזאת הטבע דברים הטבעיים הם אשר יקראה ארסטו' התחלה שכלית או אלהית ואשר יעשה זה ומפי זה כי הטבע ואם הוא חכם צוה מציא אל התכלית אינו צעל שכל ששיביל התכלית ויכוין אליו שהוא מיותר מהתחלה שכלית ידעה התכלית בצדף משיבה ויציא אליו והקדור' אשר צו לו הקדש צדור אשר אלה המהלכות והוא הטבע הכולל האלהי צדחת עוד חו' שיתאמה השלם שמשפר להיות מזה המצוי כי הכונה האחרונה הוא הגיע השלמות יכלה אלל תכלית האחרונה בכללות המליצות אי אפשר אחר שהוא קדום כללו והתכלית הוא הדבר אשר נעצרו נעשה ההוא המתחדש עוד אחר ובאלו הענין ומאחר כי לפי אמונת הקדמות תבטל שאלת התכלית האחרונה למליצות בכללו יכלה כי נתן תכלית אחרונה לאלה המצויים המך ההויה צוה המצוי עוד מקום המעשיות האמיתיים צאשים העליונים הנלתיים ואין שם דבר ממודש ידוקש לו תכלית ומאחר אפשר המלאו ומלתי אלו ברום נוח לו להשתמש בהקדמה תורנית יתאחר בה ההקדמה הפילוסופית והוא שלל נכרחו המצויים ומה שזולת האדם בעצור האדם ואחרו ומהם ומפני דבר אחר יכלה לא שמה צדיות מכוונים בעצמם כי כל נאלץ אומנם כיוון צו עלם המכלה המלאי אלל הנללה צו שהמליצות תחלה אחר שאי אפשר מליצות האחר אלל צו בהקדים ההרגשה לשכל וזאת ההקדמה שכל כי במליצות קורא הוא אליהם יעמדו יחדו ואחרו איש כאחרו אדם שהרלון צו המין כי פעמים יקרא המין האנושי בכלל איש כמו אכה איש וזה שאינו

באור גרבוני לספר מורה נבוכים חלק ג'

רוצה אל פרט מיוחד ודקדק הרב ז"ל כל זה לצעזעור שהמין האנושי בכלל רעים וטובים יכנס
 תחת הגזירה הכוללת שאם לא יאמין צוללכיו והשמים לא זכו צעיכיו אף כי האדם אשר
 ההפך מחובר בו וכן פירש כי ענדיי הם הצוללכיים וכן הקדושים יען יכנסו בקודם והמין
 האנושי בכללו כנמשך במשפט כי הוא מומנו נמשך זה מה שגדלה לי בזה הפרק אחר העיון
 אחר נקשה הרב ז"ל אחר כי הרבה נזכרו השלמים בצקת תכלית זה המליחות מה היא אונס
 אפי נכוחתי הרבה על הרב ז"ל איך רב ואו' שהוא יצא איך תצטל זאת השאלה וכי לא
 יצוקש תכלית למה שאינו מפורש עוד שאו' שזאת השאלה אינה מחויבת לארסעו' ולאמין
 הקדמות ואפי רוחה כי זה סתירת כל הסכמות כי תכלית כל הסכמות לדעת התכלית האחרונה
 אחר שהיה סתירת הסכמות והלמותם צדיעת הסכמות וכל הסכמות צעזעור זאת הקצה ואין זה
 כי אם צטול טבע השכל אשר יטכיל הדברים בקוף פעלו מפני תכליותיהם אשר הם הטוב
 האומי ואפי ארץ זה צעזעורי ון הקסם כי לא יספיק ראשונה או' והנני מוצא לך איך
 תצטל זאת השאלה לכל חסות ון הדעות ואו' כל פועל שיעשה בכוונה עוד אחרו שהדבר
 הנעשה בכוונה בן הוא מפורש אחר שלא היה ארסעו' צאר התחייב התכלית ולא הצדיל
 אם הוא מפורש אם לא כי הוא מחויב לטבע השכל כי או' שמוצא הראשון מומנות האללות
 כי השכל אונס פעל זה שיעמלהו בכל עת בצקה חסות ון הדברים הוא תכלית המוכנות בכל
 הפעלים ואלא היה הפועל על ריק ויצטל טבע השכל כי הוא אונס יטכיל הדברים ומפני
 תכליתם כי הוא קוף פעל השכל ובאשר שכל תכלית הדבר הנה כזר שכל הדבר אחר שהיה
 התכלית הוא המוכון ומליחות אותו הדבר אשר לו התכלית ופי אשר יצטל התכלית יצטל כל
 עובד והמעלה כי הדברים אונס יתוארו צטוב והמעלה מפני הקצה התכליתית עוד או' וכי הוא
 מוצא גם כן שהדבר אשר נעשה בכוונה בן הוא מפורש אחר שלא היה זה אינו אצל צענין
 התכלית צענין ומליחות כמו מליחותו לא קר בן תכליתו לא קר ר"ל שהקצה התכליתית אשר
 צעזעורה נאלץ הנמאל ההוא ונאלץ והמליח לא קרה עוד או' ונראה שהוא מוצא גם כן
 ומוקם עליו שהמחויב המליחות נגד אחרו אשר שאינו דבר נכר אינו צציל שאינו דבר נכר
 אצל צציל שאינו עלול והכל צעזעור והוא אשר אינו צעזעור דבר כי הוא הקצה האחרונה
 התכליתית והוא הדבר אשר אין מליחותו לדבר אחר זולתו נמשך לו דבר ההוא צענין בכל
 קצה תכליתית ולא צנמאל אחר והוא אשר ייחד צו האללות אצל מליחות כל הדברים צעזעור
 חסות התכלית לכל התכליות עוד או' הנה כזר התצאר לפי שאלה ההקדמות עד אחרו רוצו
 שאחרו וכזר צאצרו צטול עוד או' ואחר זאת ההלעה דע שפי דרך נקש תכלית לכלל זה
 המליחות וכו' זה שלפי דעתו בקדמות העולם לא יצוקש תכלית אחרונה לחלק מחלקי העולם זה
 אינו כי עם כל זה שכלל אללו על לז החיוז הנלמי אשר לא קר ולא יקור הנה הקצה התכליתית
 אשר חיצה זה לא קרה ולא תקור וארסעו' הוא אשר צאר צמוצאר ההוא הראשון שהנה קצות
 ארבע ושפי אפשר שיהיו קוגי הקצות המסתלפות בלתי צעלות תכלית בקוף וכן צאר שאין חסות
 מאלה הקצות לצלתי תכלית ושכל חסות מהן יעלו אל קצה ראשונה בקוגה וצאר שכל זה שהוא
 עלה לדבר הנה הוא יותר ראוי צשם אותו הדבר ועיכיו ומליחותו מאלו הדבר כאש צחום
 ועיכיו מכל הדברים המומים ופלוזה אם היתה פה עלה ראשונה לכל המללות כמו שהתצאר
 צמכות הטבע הנה אותה העלה היא ראשונה צלמות ומליחות מכל המללות והלמות אונס
 קוניה כל המללות וחלתי העלה והוא הנמאל צעלמותו וכל המללות אונס הם נמללות
 צמליחותו ומלמותו עוד רוצו שהיה הראשונה צשם התכלית צלמאר שהוא ון המוצאר צעלמו
 שהנה קצה תקרא תכלית ואחר והיא אשר צעזעורה תהיה דבר דבר ון המללות וחסות אשר אין
 מליחותו דבר צעזעור קצה אחרת דבר אשר היא תכלית לו אצל כל זה שיואל דבר ון הקצות
 היא צעזעור זאת הקצה ר"ל הפועלת והמחזרת והלוריית צמה שלו פעל או מחר או לורה עוד
 צאר שיעלו בזה אל הקצה ראשונה שהיה המניע הראשון והלורה הראשונה ואו' ויהיה אם
 היתה עלה קצה זה עיכיה צמאל צמאל ר"ל שיהיו ר"ל שיהיו ר"ל שיהיו צמאל צמאל
 יהיו אלא הקצות אשר הם אחרונות צהויה קדמות צמליחות בלתי צעלות תכלית ואצל ראוי
 צמכות צם קצה אחרונה והוא הדבר אשר אין מליחותו לדבר אחר זולתו נמשך לו לא דבר
 ההוא ולא צמאל אחר אצל מליחות כל הדברים צעזעור והוא התכלית לכל התכליות עוד
 צאר בהקש החלוק שאפי אפשר שלא יעלו הקצות התכליתיות אל התכלית האחרונה למליחות
 צכללו ואו' ואם לא יהיה הנה תכלית אחרון לא יהיה הנה לדבר ון הדברים קצה תכליתית
 לפי שאנו כזר גדרנו הקצה התכליתית צלמד ון הדברים שהוא הקצה האחרונה ואם לא
 יהיה לכל אלה הקצות קצה זה המחר ר"ל שמהיה אחרונה להם ואם לא תהיה הנה קצה
 תכליתית כלל לפי שמה שקודם התכלית האחרון יאחר צו שהוא תכלית מפני שציאל אל התכלית

האחרון ובשלא נאלץ האחרון לא יאלץ זה שקודם האחרון ובכלל ראש זאת הקצה הוא שלא יהיה צעבור קצה אחרת ובאשר הונחה בלתי צעלת תכלית בטל גדרה וקולק מליאותה און הנמלחות וכבר הונחה נמלחת זה הפלוק לא יתכן עוד חז' ולא ילוייר כונה רק עם התחדשות מחדש וכבר צארכו כי ילוייר זה הוא שהשיגנו און הספק צדרי החכם הגדול חללנו אשר משה ובאשר הגדלתי צדרי רבינו משה נראה לי כי לא נעלם מאורינו כל זה השעור וצדרי ארסטו' וארולת הקמטירו הקודות הציא לדבר על חלו הפנים אשר ישיגם הספק חל צדרי קוצלים הצאור על שיסכימו לאות ומאשפט כל מפרש לפרש צדרי החכם צאורן ומקבים לאות כל עת שיהיה צדרי כל שכן צוה שימלא צקלת צדרי נגלה שיסכים לאות עזה יחיד המפרש להצנת צדרי קלחם בקלחם ולקשרם ולמזגם עד יקצלו לורה אחת דומה ומקבימה בכללה עם האות הגלוי צקלת צדרי וזה גם עתה צעניקים כפלאים אלהיים נקמרים חלה ונמלחו צו צדריים רבים ומגלים לאות על כן רחמתי וכנכחתי להבין צדרי הרב ז"ל ורחמתי והנה אמרת זהו כולה חין זה סייג ואלו על ראשה והיא התכלית האחרון האמתי כי לא צא הרב ז"ל לצאר שלפי דעת הקדמות חין עם תכלית אחרונה כי לא נעלמו מאור צדרי ארסטו' אשר נכרחה כי רבינו משה נעלמו צאר צפרק ק"ט מחלק ראשון כי השם ית' פועל העולם ולורחו ותכליתו אמנם דבר זה צרוזים ועל דרך קמח כפי מנהגו חלה העניקים האלהיים גם כי הם כוגעים צעלם האל ית' ומימקים אל כלמות הנמלחות וכונתו היא כונתו ורלה זה לצאר שלפי אמרת הקדמות חין עם תכלית אחרון חלל האל ית' ושחין עם תכלית מתחדשת ככונה צעצורו עשהו העושה חלל הכל שז חליו ית' גם כפי החדש הכל שז אל רלוכו אשר הוא נעלמו ויפושרו צדרי הרב ז"ל אשר הקשתי עליהם על זה האופן אשר אקפיהו וצו יעמוד הכל על מתכונתו כי יסכימו לאות צדרי אהבינו אמנם חאורי והכני וצאר כך חין חצטל זאת השאלה לכל אחת מהדעות וכו' ירלה תכלית אחרונה משותפת לכל הנמלחות ומחדשת לכונת פועל זולת הרלון או החכמה על שחודשה צו הכונה ופעל צעצורה העשוי ומדשו וכן חאורי אשר שאינו דבר נכרל ימורו צו אל הקצה אשר צארכוהו ר"ל שאינו עלול עוד חאורי ואחר זאת ההלכה דע שאין דרך לצקש תכלית לכל הנמלחות ירלה קצה תכליתית משותפת לכל זולת הנמלחות צעלמו וזולת הממלחא אשר הוא המליות המצוצה אשר ללורות צלורה הראשונה הנקשרות עמה אשר היא לורתן צאמת ותכליתן הראשון אשר צעצורו נמלחו עוד חאר כי לא יתכן על דעתי שימלא' וזה תכלית השמים ירלה על שבעשה צבונה כן חאר שלא היה יהיה עם תכלית נחשדה צו צעצורו נחמדשו השמים עוד חאר לא ילוייר כונה רק עם התחדשות מחדש זה אחת חלל זה חס חדוש המוני או קבוליי ר"ל אחתי חמיידי חס הכונה חמיידי כענין צוריתת השמש לפעל היום כמו שצארו האחרונים און הפילוסופים כמו שזכר צפרק כ"א חמני וזה כולל חתר וזה עיקרם עליו ואם טען עם צקש ואין בחינה נמלות חאר הצנת הענין עוד חאי' ושימורה השלם שאפשר להיות וזה החצור כי הכונה האחרונה הוא הגעת השלמות צזה גלה קודו כי ירלה בהגעת השלמות צאמת להדמות אל השלם הראשון הנה שהראשון הוא התכלית וחללה כך ראי המליות וקמרי הממלחא וחאו' כי החוצר הראשון אשר הוא צמקציל הלורה הראשונה הנה להעדרו הלורות והשלמות ילצש ויפשיטו ילצש להשתוקקו צנוצע להלגיש עד שיקנה מהשלמות הראשון וזה שאפשר עד עזה חחד ומגדולי העניקים אשר הניע צעלי הלבנות הראשונים אשר לבן כפתחו של חולם להחזין שהלורה הראשונה כצד חגיע ומצגת לאשר יצמחו ההצצורות והפרישות והצריזות והעצורה האמיתית והאהבה לאל ית' עוד חאורי ובחלו הענין וצאור כי לפי דעת הקדמות חצטל שאלת התכלית האחרונה למליות צכללו ירלה כי לא יחייב שתתכן קצה צעצולתו כלשר היה פערלתו חמיידי זולת שהוא רלון חלליו שהוא חכמחו והוא עלמו חאורי חאר זה אי אפשר צהכרם חללתי שיגיע הענין צנתית התכלית כי כן חל השם ית' או חורה חכמחו וחורו האות והוא גלה דעתו על שהוא עם שצארכוהו צאורו וכל נמלח חאנס כוון צו עלם הנמלח ההוא הנה צאר שתכלית אחרון לכל נמלח חאמת עלמו ירלה צו צוה הוא משל למליות אשר לו נמלח הראשון אשר הוא תכלית האמתי האחרון לכל התכליות והוא אשר צעצורו היו כל הנמלחות להחשכחות לשלמותו כי הכונה כמו שחא' הגעת השלמות נלקחת ממנו וזה שאפשר כי הוא המצער הראשון לכל הנמלחות ולזה היה הוא תכליתם צאמת גם עלם הנמלחים חלד ומקבימים עמו והקשרם צו והקשרם דמותו כי תמנחתו וכללת לכל התמנחות עוד חאו' על זה חאר חאוי' כל מה שייסוק לפערלתו חאנס עשיתי לחצן רלווי ירלה אשר הוא עלמי כי כמו שאני לורתו הראשונה כך אני תכליתו האחרון כי צי נחעלם ולהדמות חלי נמלח שאשערהו כפי כמו וכבר פירשו לאשר

באור נרבוני לספר מורה נבוכים חלק ג'

עניים לו ואחר ונקוד להאמין מה האלימות כלו זכון וזכור ית' לפי רלונו ולא נבקש לא עלה ולא תכלית אחר כלל ירלה זולת רלונו אשר הוא עלמותו הנכ שהיה הוא תכלית האלימות ולא נבקש לו תכלית אחר כמו שלא נבקש לו עלה אחרת ולא על דרך לורה הנכ כמו שלא נבקש תכלית אלימותו ית' כי הוא אין אלימותו לדבר אחר זולתו וכל הדברים צעברו בן לא צעברו התחדש כל ואתחדש ויתחדש על מה שהוא עליו להאליח כל הנמלאים בכל הישרים להדמות אליו כפי טבעם ית' האקור בעין אלהי קדם והנה הקיר כל זקק והיטיר אל האמת אשר הישרנוך ואז' בן לריך שיאון שהלדס כשידע עלמו ולא יטעה זה ויצין כל נמלא כפי מה שהוא יכוח ולא יתבללו ויתחדשו לנקש תכלית אחר למה שאין לו התכלית ההוא עד שיאחר שתכלית זה האלימות כלו הוא אין האלס עד שיקפח אחר בן למה היה זה הליקין צוה הרע והרשע ראה בטובה באלו האלס הוא הזכרון התכליתי ילו ידע כי לורת הסמור זכורות צעלמה כמו לורת האלס ומה שתעלה מלורתו זכור לו והכל צומפט כי כל פעל יי' למענהו צעברו הפעול גם בצחינת השתדשו צפועל הוא אמרו לנקש תכלית למה שאין לו תכלית אלא אלימותו תכלית אלהי אשר הוא ליורו אשר הוא עלמו ולכן ואז' ואם תרלה אמות נכבזה האלהית כי התחייב בהתחייב המושכל מהשכל ואז' ויתכבזה זה האדון ומעלת הספר הזה בכל ענינו ומה עלמו ראשיהם שקלן לרפן ואין שם דבר זקקרה וראינו בתחלת המאמר הז' ומה שאחר הטבע לרקטו' כאשר חקר בהתחלת העלם הקים צעלמותו ועמית המוקרים בו והוא עלהם אשר עלה צחקירה ההיא אל הלורה הראשונה ועל שהיה התכלית כהמיל צאלה האלות צעלום ואז' זה לשונו והענין אשר לא סר שדדש ואז' זמן והוא עתה צומנינו דרוס והיו נכזבים בו הקודמים והחדשים תמיד הוא שם הדבר אשר הוא מזהות זה העלם ואז' לכן רעד ואונס ואז' זה והגדיל ענין זה הדרוש לפי שהוא כאשר הודיע מה הדבר אשר הוא מזהות זה העלם הנכ כבר הודיע העלה הראשונה לכל הנמלאות להיות זה המצוקש נכקש לכל האנשים צטבע ועמוק צעלמו לא סרו הקודמים והחדשים כמו שאז' שידרשוהו אחת הדרישה תגיע אל ידיעת הלורה הראשונה לכל הנמלאות והתכלית האחרון כי למה שהיתה ההנה לורה היא לורת הגשם המוחש והתחלת העלם האחרון אשר הוא קצת שר העלמים המוחשים היה הוא התחלת שר העלמים והנותן לשאר העלמים העלמיות ההנה הנפקד והוא לורתם האחרונה ותכליתם האחרון ולפי שהלורה האחרונה היא צעלמה התכלית האחרון היתה וצרכה הלורה היא וצרכה התכלית ולכן התחיל הרב ז"ל על התאחר הזה וקיים כמו שקיים והטור שזכרנו למענהו אל הפועל או אל הפעול אחר שהפועל הוא עלמות הפעול ומצרכה השלמי' בתכלית הכריחו ללכת זון המצרכה צארכות להגיע אל התכלית ית' המאמר זאת המצרכה מלד עלמו כי היה הוא התכלית ולא הצת שגיגענו אל התכלית הטוב והוא שיתנו מהממוערים צאמותו עברו עלמו וישות רב כי הוא נמלת לוהבי צו שאז' להכחיל לוהבי יס :

פרק י"ד זה הפרק נקשר עם אשר לפניו צלר צו המונע היות האלס תכלית האלימות עד אין לשאול למה היה זה הסקיד צוה הרע ואם הוא וצורר כי צוה הוא חסיד לא יגע צו רע והתחיל לוור ומוזה שלריך שיתצונן צו גם בן האלס וכו' והוא כמו שנאמר הלל אלה גובה שמים ירלה אם תרלה לדעת השגתך צאלה חיד הוא ואמתך עמו ראה גובה שמים והוא אמרו הלל וגובה שמים תלמד הראיה על רוקק השגת השם אשר הוא מניעו ומייחס לו והוא אמרו כי אחר וכו' ואמרו ואונס ואשר ההפך ציניהם מעלת העלם ירלה ויהיה הגודל ורחוק ומוזר אורה על הצדלו ומוזר צועלת העלם צאופן מה אשר כהעלם צו כל זה הגודל הנכ הוא רחוק ואז' שיהיה המעולה אשר צתלר בקצלו למלימות הפחות השפל סוף דבר שאלה השאלה יעור צו צוה שאלמינהו ומחוסר העולם כי חיד יעשה הפועל זה הנמלא הגדול צעברו וצועלה צעציל אלימות הפחות השפל כל עכן אם הוא מוגבל האישים זהו המוצן אללי צוה המוקוס ולא כרלה לי לפרשו על סלוק זה כפי תכלית דרושו ואם רלה זה סלוק זה כפי מה שיראה וזה המאמר הנכ ואז' זה על דרך ההמשך אשר החדש ולכן ואז' ורצו כוננו צוה הפירות היה זה הענין עוד ואז' ולא מפני זה ירלה מאשר דברי צעניקים ההם מאשר הם כחמי הדורות ההם שלא נמלמה התכונה ההיא צומנס או מאשר שמונס מפי סכמי הדורות ההם אמרו צדצריהם המסכמיים לאמת שהם צלמי אמתיים או נפלו צחקרה ללכ כו' והתצונן צדצרי :

פרק ט"ו למנע טבע קים ירלה כי למנע טבע קים וטבעו הוא המנע היותו כי המנע טבע המנע כחייב למחויב על משל התכונה לחכם או השחרות לשחור